

درس: زبان فارسی
نام دبیر: آقای عسکری
تاریخ: ۹۱/۱۰/۲۶
وقت: ۷۵ دقیقه

باسمه تعالی

سازمان سنجش و ارزشیابی
موسسه تخصصی زبان

نام و نام خانوادگی: .....
پایه و رشته: چهارم ریاضی
کلاس: .....
نوبت: اول سال تحصیلی ۹۱-۹۲

سؤالات در ۳ صفحه می باشد. لطفا در همین برگه پاسخ دهید.

الف: معنی شعر و نثر (۶نمره)

۱- پروردگارا، از حمیت های جاهلانه به تو پناه می برم (۲۵/)

۲- برآمد خروشیدن دادخواه (۲۵/)

۳- فریاد زد این پیر زندیق آمد. (۲۵/)

۴- توسنی کردم ندانستم همی کز کشیدن تنگ تر گردد کمند (۵/).

۵- همه تالیان قرآن بودند و سحرکوشان در عبادت. (۵/)

۶- محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست (۷۵/)

۷- شیخ بو عبدالله باکو، بی خویشان نشسته بود، خواجه وار و پای بگرد کرده. (۷۵/)

۸- لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی (۷۵/)

۹- گویند روی سرخ تو، سعدی، که زرد کرد؟ اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم (۱)

۱۰- در هر طرف ز خیل حوادث، کمین گهی است ز آن رو، عنان گسسته دواند سوار عمر (۱)

ب: معنی لغت (۱نمره)

۱- بدو گفت مهتر به روی دژم ۲- تو چشم و او نگاه ناوک انداز

۳- چغزی و صعوه ای نیز بر آب روند ۴- برون اند زین جرگه هشیارها

ج: تاریخ ادبیات و درآمدها (۲نمره)

۱- چرا در ادبیات پارسی اصطلاح حماسه برای شعر به کار رفته است؟ (۵/)

۲- مبتکر فنّ مناظره کیست؟ و استادانه ترین نمونه های معاصر مناظره مربوط به کدامین شاعر است؟ (۵/)

۳- یکی از زمینه های مهم شعر غنایی بُعد ..... آن است که با ابعاد فردی و خصوصی تمایز دارد. (۵/)

۴- کتابهای (پله پله تا ملاقات خدا) و (دانشگاههای من) از کیست؟ (۵/)

۵- دو نمونه از حماسه های منشور را بنویسید: (۵/)

د: آرایه ها و نکات بلاغی (۲نمره)

۱- با توجه به بیت (به یاد خم ابروی گلرخان بکش جام در بزم می خوارها) به پرسش های زیر پاسخ دهید:

الف: کدام واژه آرایه ی مجاز دارد؟ (۲۵/)
ب: کنایه را در بیت مشخص کنید. (۲۵/)

۲- با توجه به بیت (از در خانه مرا طرد کند همچو سنگ از دهن قلما سنگ)

الف: ارکان تشبیه را در بیت مشخص کنید. (۱)
ب: قسمت مشخص شده چه آرایه ای دارد؟ (۵/)

ه: خودآزمایی (۳نمره - هر مورد ۵/۰ نمره)

۱- با توجه به درس نی نامه از مولوی، مقصود از (نی) و (نیستان) چیست؟

۲- نیایش های امام سجاد (ع) حاوی چه مضامینی است؟

۳- مارهایی که بر دوش ضحاک رویدند، مظهر چه خصلتی بودند؟

۴- مقصود شاعر از عبارت (از خود بدر شدم.) در مصراع (از در درآمدی و من از خود بدر شدم.) چیست؟

۵- عبارت (سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچکس شبیه نباشد.) بیانگر کدام ویژگی شعر سعدی است؟

۶- منظور نویسنده از عبارت (هر عصب و فکر، به منبع بی شائبه ی ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می

پذیرفت) چیست؟

و: درک مطلب (۴نمره - هر مورد ۵/۰ نمره)

۱- مقصود مولانا از بیان (در نیابد حال پخته هیچ خام) چیست؟

۲- با توجه به ابیات به سؤالات مربوط به هر بیت پاسخ دهید:

منی چو بپیوست با کردگار شکست اندر آورد و برگشت کار

خروشید کای پایمردان دیو بریده دل از ترس گیهان خدیو

بپویدد کاین مهتر آهرمن است جهان آفرین را به دل دشمن است

بدان بی بها ناسزاوار پوست پدید آمد آوای دشمن ز دوست

الف: بیت نخست درباره کیست؟ علت شکست او چه بود؟

ب: در بیت دوم مخاطب کاوه ی آهنگر کیست؟

ج: در بیت سوم مهتر چه کسی است و چرا از دیدگاه کاوه، آهرمن نامیده شده است؟

د: مقصود از مصراع دوم بیت چهارم چیست؟

۳- منظور شاعر از مصراع دوم بیت (مهین مهرورزان که آزاده اند بریزند از دام جان تارها) چیست؟

۴- مقصود فرهاد از بیان مصراع دوم بیت:

"بگفتا گر کسیش آرد فرا چنگ بگفت آهن خورد و خود بود سنگ" چیست؟

۵- در عبارت (به سان دختران پاک و معصومی که از مستمندی آستین بر چهره می گیرند.) منظور از قسمت مشخص شده چیست؟

ز: شعر حفظی (۲نمره)

۱- اشعار زیر را کامل کنید:

او را خود ..... نبودی به ..... من خویشتن ..... (۱)

۲- ای خرم از فروغ رخت ..... باز آ که ریخت ..... (۵/)

۳- همه عزّی ..... همه علمی و یقینی ..... همه نوری و ..... همه جودی و جزایی (۵/.)